

STRESZCZENIE

„Pyłek Dzwoneczka.” Magazyn „Ameryka” w kontekście programów USIA w Polsce 1959-1992

Niniejsza rozprawa ma na celu wypełnienie luki historiograficznej poprzez przedstawienie pierwszego kompleksowego opracowania poświęconego magazynowi „Ameryka” publikowanemu przez Amerykańską Agencję Informacyjną w Polsce w latach 1959-1992. W niniejszym opracowaniu zastosowano podejście holistyczne, koncentrując się na „Ameryce”, traktując ją jako wieloaspektową platformę dyplomacji kulturalnej. Badanie ukazuje w jaki sposób redakcja czasopisma zintegrowała różne elementy amerykańskiej miękkiej siły (soft power), takie jak sztuka, nauka, muzyka, technologia, gospodarka, polityka, religia i narracje o Polonii amerykańskiej w przystępny i spójny ideologicznie pakiet. Śledząc ewolucję „Ameryki” na przestrzeni trzech dekad, niniejsze badanie rzuca światło na strategię USIA polegającą na promowaniu zintegrowanego amerykańskiego stylu życia we wszystkich jego sferach.

Treść magazynu, w tym starannie opracowane narracje, zdjęcia i projekty graficzne, przekazywały ideologiczne treści. Pomimo szerokiego zakresu tematycznego „Ameryki”, każdy z tematów był traktowany ze znanstwem, co przyczyniło się do budowania spójnego obrazu Stanów Zjednoczonych. Chociaż magazyn był wydawany przez Amerykanów, wykwalifikowany polski zespół redakcyjny dostosowywał jego treści do lokalnych warunków, zapewniając odpowiedni wydźwięk wśród polskich czytelników za żelazną kurtyną, przy jednoczesnym zachowaniu strategicznych celów komunikacyjnych.

Praca powstała w oparciu o kwerendy archiwalne przeprowadzone w USA oraz w krajach europejskich, wywiady oraz szczegółową analizę treści i zawartości „Ameryki.” Metody badawcze oparto na heurystyce i syntezie historycznej z wykorzystaniem metody indukcyjnej. Badania historyczne z obszaru stosunków amerykańsko-polskich w zakresie programów dyplomacji publicznej USIA połączona z krytyczną analizą dyskursu i studiami nad mediami. W analizie czasopisma „Ameryka” wykorzystano metodę jakościową i ilościową, by uchwycić możliwie pełny zakres przekazu. W dysertacji przedstawiono następujące pytania badawcze: W jaki sposób USIA łączyła różne wątki dyplomacji kulturalnej w spójny pakiet ideologiczny, na przykładzie „Ameryki”? Które elementy amerykańskiej miękkiej siły (soft power) były podkreślane, bagatelizowane lub pomijane? Jaki obraz Stanów Zjednoczonych był przedstawiany Polakom? Czy „Ameryka” utrzymywała spójny wizerunek USA, czy też dostosowywała się do zmieniających się okoliczności politycznych w latach 1959-1992?